

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

528

Vragen van het lid **Van der Vlies** (SGP) aan de staatssecretaris van Financiën en de minister voor Jeugd en Gezin over *de beantwoording van de vragen over het gegeven dat kostwinnersgezinnen de pakezels van de staat zijn*. (Ingezonden 21 oktober 2009)

1

Wilt u in een tabel en een grafiek weergeven welk bedrag een kostwinnersgezin in euro's aan belastingen betaalt, uitgaande van een tweeverdienersgezin (waarin iedere partner de helft van het gezinsinkomen verdient) in euro's aan belastingen betaalt, uitgaande van een gelijk bruto gezinsinkomen? Kunt u in de tabel ook aangeven hoeveel euro belasting kostwinnersgezinnen meer betalen in vergelijking met een tweeverdienersgezin met een gelijk bruto inkomen? Kunt u in de tabel daarnaast aangeven hoeveel procent een kostwinnersgezin meer betaalt dan een tweeverdienersgezin met hetzelfde bruto inkomen? Wilt u deze berekeningen tonen voor de volgende situaties?

a. de situatie van voor de afbouw en na de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting, uitgaande van de bedragen uit het Belastingplan 2010;

b. alle inkomens vanaf het Wettelijk Minimumloon tot en met € 200.000, met een interval van € 10.000;

c. een gezinssituatie met twee kinderen in de leeftijd van 6 tot en met 12 jaar;

2

Hoe rijmt u de volgende doelstelling uit het Coalitieakkoord met de grote verschillen in belastingdruk van kostwinnersgezinnen en tweeverdienersgezinnen: «Het gezin is van grote waarde. In het gezin worden kinderen opgevoed, wordt geborgenheid geboden en worden essentiële waarden en normen voorgeleefd en overgedragen aan volgende generaties. Ouders moeten daar voldoende tijd, middelen en vaardigheden voor hebben. Er zal een gezinsvriendelijk beleid worden gevoerd dat erop gericht is dat te bevorderen.»? Hebben kostwinnersgezinnen volgens u «voldoende» middelen om hun verantwoordelijke opvoedingstaak in het gezin te vervullen, of is de balans volgens u teveel doorgeslagen naar de economische zelfredzaamheid van beide partners? Is het niet onrechtvaardig dat gezinnen waar beide partners werken zo evident meer worden bevoordeeld dan kostwinnersgezinnen?

3

Wat is de reden dat u in uw beantwoording op onze eerdere vraag¹ of de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting een uitwerking is van het

draagkrachtprincipe, geheel voorbij gaat aan uw cassatieberoep dat leidde tot het arrest van de Hoge Raad van 16 november 2007, LJN: AY9475 (r.o. 3.4)?² Kunt u beargumenteren waarom u de conclusie van de Hoge Raad hiermee feitelijk naast u neerlegt?

4

Waarom doet u slechts de constatering dat de draagkracht bij belastingheffing op andere wijze zou moeten worden bepaald dan bij een inkomensafhankelijke toeslag?

a. Kunt u nu wel met argumenten omkleed betogen waarom de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting naar uw mening niet in strijd is met het draagkrachtbeginsel?

b. Wat is de reden dat de draagkracht in het Nederlandse belastingstelsel zuiver individueel wordt ingevuld, en dat in de in 2006 ingevoerde Algemene wet inkomensafhankelijke regelingen (Awir) uitdrukkelijk – het gezinsinkomen als bepalend voor de draagkracht is aangemerkt? Dat het – zoals u vermeldt – bij toeslagen als bedoeld in de Awir gaat om sociale zekerheid, is immers slechts een constatering?

c. Als het inkomen per leefeenheid de «meest geschikte indicator voor draagkracht» is – zoals de regering betoogde bij de totstandkoming van

de Awir³ – waarom wordt de draagkracht bij belastingheffing dan niet op dezelfde wijze bepaald?
d. Deelt u de opvatting dat het Nederlandse belastingstelsel draagkrachtverschillen creëert tussen gezinnen met een zelfde inkomen, die slechts hierin van elkaar verschillen dat er sprake is van een verschillende onderlinge taakverdeling? Acht u dat gewenst?
e. Wat is de inhoudelijke motivatie om een kostwinnersgezin met een belastbaar inkomen van € 40.000 tot ruim € 4500 (in 2009) méér belasting te laten betalen dan een tweeverdienersgezin met hetzelfde belastbare inkomen, maar tegelijkertijd beide gezinnen hetzelfde bedrag aan zorgtoeslag en kindgebonden budget te geven, omdat ze volgens de Awir geacht worden dezelfde draagkracht te hebben?

5
Op welke manier houdt u er rekening mee dat het draagkrachtbegrip in de Awir aansluit bij andere wetgeving, zoals het Burgerlijk Wetboek waarin is vastgelegd dat echtgenoten wederzijds onderhoudsplichtig zijn en de bijstandswetgeving die uitgaat van gezinsbijstand? Is het voor u aanvaardbaar dat de staat enerzijds in het Burgerlijk Wetboek onderhoudsplichten oplegt (en deze zonodig afdwingt) maar deze anderzijds buiten beschouwing laat in de belastingwetgeving?

6
Als het onderscheid tussen het belastingstelsel en de Awir volgens u niet relevant is omdat het in die wet gaat om inkomensvoelers die vergelijkbaar zijn met een subsidie of uitkeringen in het kader van de sociale zekerheid, leg ik u de volgende vragen voor:
a. Deelt u de opvatting dat de Algemene Heffingskorting te laag is om de (onvermijdelijke) kosten voor de primaire levensbehoeften te dekken (en derhalve géén «subsidie» is), terwijl de arbeidskorting en de Inkomensafhankelijke combinatiekorting (IACK) – zeker als deze worden omgerekend in belastingvrije sommen – te hoog, respectievelijk veel te hoog zijn om reële (noodzakelijke) kosten te dekken en derhalve juist wél «subsidies» zijn?⁴ Welke consequenties verbindt u hieraan?

b. Op welke manier houdt u er bij het bepalen van de hoogte van de IACK rekening mee dat de kosten van kinderopvang en voor- en naschoolse opvang reeds grotendeels worden vergoed via de kinderopvangtoeslag?

7
Kunt u motiveren waarom in de Nederlandse wetgeving – welbewust – twee soorten «draagkracht» naast elkaar worden gebruikt? Mag van de overheid niet worden verwacht dat zij consistent handelt?

8
Waarom motiveert u in uw beantwoording op vraag 5 uit bovengenoemde antwoorden niet waarom u de mening niet deelt dat het Nederlandse belastingstelsel een toets aan de mensenrechten niet kan doorstaan? Hoe gaat u om met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM), dat arbeidsdwang verbiedt (art. 4), de vrijheid om zelf de gezinsverhoudingen (waaronder de onderlinge taakverdeling) te bepalen waarborgt (art. 8), het eigendomsrecht kent (art. 1 Eerste Protocol EVRM) en discriminatie verbiedt bij beperking van deze rechten (art. 14)?

a. Waarom zou het Nederlandse belastingstelsel niet in strijd zijn met art. 4 en art. 8 EVRM, als gezinnen er met financiële (fiscale) middelen feitelijk toe worden gedwongen (meer) betaalde arbeid te verrichten?
b. Waarom zou het Nederlandse belastingstelsel niet in strijd zijn met art. 1 EP EVRM, als ook dat deel van het inkomen aan belastingheffing wordt onderworpen dat – ook volgens statelijke wetgeving (o.a. het Burgerlijk Wetboek) – is bestemd voor (in ieder geval) het bestaansminimum c.q. de eerste levensbehoeften van de niet-verdienende echtgeno(o)te van de belastingplichtige? Waarom is belastingheffing over (ook) dat deel van het inkomen niet aan te merken als een met art. 1 EP EVRM strijdige confiscatoire heffing?

9
Waarom geeft u geen uitdrukkelijk antwoord op de vraag of u de opvatting van het Duitse federale constitutionele hof deelt dat belastingheffing over het deel van het gezinsinkomen dat nodig is voor het

bestaansminimum (de primaire levensbehoeften) een aantasting is van de menselijke waardigheid en strijdig is met het gebod van gelijke behandeling en de keuzevrijheid binnen gezinnen?⁵ Wilt u dat alsnog met argumenten omkleed beantwoorden?

10
Deelt u de mening dat ons belastingstelsel, mede gezien het feit dat de heffingskortingen steeds meer worden ingezet als bonussen voor degenen die hun (gezins)leven zó inrichten als dat van staatswege kennelijk gewenst wordt geacht (méér betaalde arbeid), te veel uitgaat van het schrale neoliberale mensbeeld van de homo economicus die zijn financiële eigenbelang wil maximaliseren en te weinig van de solidaire en zorgzame mens in relatie tot zijn of haar maatschappelijke verbanden?

11
Wilt u er zich – alles overziende – alsnog voor inzetten om de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting door de Raad van State te laten toetsen aan het EVRM, met name op de thema's van de menselijke waardigheid, het verbod op ongelijke behandeling, eigendomsrechten en het verbod op arbeidsdwang? Zo nee, waarom niet?

12
Wilt u op basis van de bovenstaande constatering alsnog afzien van de afbouw van de overdraagbaarheid van de Algemene Heffingskorting en daartoe een nota van wijziging indienen bij het Belastingplan 2010?

13
Wilt u deze vragen naar hun kennelijke bedoeling beantwoorden voor de behandeling van het Belastingplan 2010, en deze antwoorden dus uiterlijk donderdag 29 oktober 2009 naar de Kamer zenden?

¹ Aangangsel Handelingen, vergaderjaar 2009–2010, nr. 149, antwoord op vraag 4.

² R.O. 3.4. Voor wat betreft de gecombineerde heffingskorting voor de inkomstenbelasting (2,95/32,35e deel van € 2634) heeft te gelden dat die korting tot doel heeft – zoals vóór 2001 de belastingvrije sommen – dat over een gedeelte van het inkomen (ook wel: een bestaansminimum) geen belasting verschuldigd is, waarbij de omvang is

afgestemd op verschillen in de persoonlijke situatie en de gezinssituatie.

³ Kamerstuk 29 200 XV, nr. 12, blz. 5

⁴ Zie ook het tweede antwoord van Algemene Rekenkamer op de vragen van de Eerste Kamer d.d. 9 mei 2008 inzake het rapport Belastingen als beleidsinstrument; Terugblik 2008 (Bijlage bij Kamerstuk 26 452, nr. A, Eerste Kamer): «Een aantal heffingskortingen, zoals de arbeidskorting, de combinatiekorting en de ouderschapsverlofskorting, en de bijdrage aan een pensioenregeling kunnen als belastinguitgaven worden aangemerkt».

⁵ O.a. Bundesverfassungsgericht 29 mei 1990, BVerfGE 82,60: «das Existenzminimum für die gesamte Familie», en 10 nov. 1998, 2 BvL 42/93.

Antwoord

Antwoord van staatssecretaris **De Jager** (Financiën), mede namens de minister voor Jeugd en Gezin (ontvangen 2 november 2009)

1

Vooraf kan opgemerkt worden dat de gevraagde cijfers zogenaamde standaardcijfers zijn waarbij wordt uitgegaan van een huishouden zonder bijtel- en aftrekposten en zonder belastingheffing over box 2 en box 3 inkomen. Dit is ook het meest praktisch aangezien deze posten zeer sterk verschillen per huishouden. Evenwel is het informatief om te zien hoe de feitelijke macrocijfers er voor de diverse groepen uitzien, zie hiervoor tabel 1. Hieruit blijkt dat een gemiddeld kostwinnersgezin zowel met als zonder kinderen tot en met 17 jaar feitelijk minder belasting¹ betaalt dan een gemiddeld tweeverdienersgezin. De gemiddelde belastingdruk van kostwinners- en tweeverdienersgezinnen en alleenstaanden zonder kinderen kent een bandbreedte van 1,4% (tussen 26,5% en 27,9%). Alleenstaande ouders met kinderen hebben de laagste gemiddelde druk, overigens is dit het gevolg van bewuste keuzes door de wetgever.

Tabel 1 Macro overzicht huishoudens 2008 (< 65 jaar, kinderen tot en met 17 jaar)

	Aantal huishoudens	Verzamelininkomen (€ mln)	Betaalde belasting (€ mln)	Gemiddelde belastingdruk	Gemiddeld (in €)
Kostwinners met kinderen	342.000	16.915	4.684	27,7%	13.692
Kostwinners zonder kinderen	419.000	22.563	6.279	27,9%	14.971
Tweeverdieners met kinderen	1.252.000	77.015	20.407	26,5%	16.296
Tweeverdieners zonder kinderen	1.255.000	80.835	22.034	27,3%	17.553
Alleenstaanden met kinderen	308.000	8.351	1.374	16,5%	4.460
Alleenstaanden zonder kinderen	1.872.000	54.155	14.669	27,1%	7.835
Totaal	5.449.000	259.834	69.445	26,7%	12.745

Het antwoord op vraag 1 verschilt slechts marginaal van het antwoord, zoals dat gegeven is op vraag 3 in de vorige set vragen². De bedragen voor 2010 zijn iets anders dan de gebruikte bedragen in het eerdere antwoord, maar het beeld, zoals zichtbaar in de tabellen 2 en 3 en in grafiek 1, blijft hetzelfde.

Tabel 2 Overzicht betaalde belasting kostwinners en tweeverdieners (2010)

Bruto gezinsinkomen	betaalde belasting kostwinners			betaalde belasting tweeverdiener
	voor afbouw overdraagbaarheid	in 2010	na afbouw overdraagbaarheid	
€ 18.309	€ 1.218	€ 1.483	€ 3.205	€ 1.098
€ 20.000	€ 1.842	€ 2.107	€ 3.829	€ 1.447
€ 30.000	€ 6.146	€ 6.411	€ 8.133	€ 3.495
€ 40.000	€ 10.286	€ 10.551	€ 12.273	€ 6.148
€ 50.000	€ 14.368	€ 14.633	€ 16.355	€ 10.257
€ 60.000	€ 18.997	€ 19.262	€ 20.984	€ 14.367
€ 70.000	€ 23.981	€ 24.246	€ 25.968	€ 18.548
€ 80.000	€ 28.965	€ 29.230	€ 30.952	€ 22.573
€ 90.000	€ 33.949	€ 34.214	€ 35.936	€ 26.684
€ 100.000	€ 38.933	€ 39.198	€ 40.920	€ 30.737
€ 110.000	€ 43.918	€ 44.183	€ 45.905	€ 34.982
€ 120.000	€ 48.902	€ 49.167	€ 50.889	€ 39.967
€ 130.000	€ 53.886	€ 54.151	€ 55.873	€ 44.951
€ 140.000	€ 58.870	€ 59.135	€ 60.857	€ 49.935
€ 150.000	€ 63.854	€ 64.119	€ 65.841	€ 54.919
€ 160.000	€ 68.839	€ 69.104	€ 70.826	€ 59.903
€ 170.000	€ 73.823	€ 74.088	€ 75.810	€ 64.888
€ 180.000	€ 78.807	€ 79.072	€ 80.794	€ 69.872
€ 190.000	€ 83.791	€ 84.056	€ 85.778	€ 74.856
€ 200.000	€ 88.775	€ 89.040	€ 90.762	€ 79.840

Tabel 3 Overzicht betaalde belasting kostwinners en tweeverdieners, vervolg (2010)

bruto gezinsinkomen	voor afbouw overdraagbaarheid		in 2010		na afbouw overdraagbaarheid	
	verschil in belastingdruk	verschil in % van bruto gezinsinkomen	verschil in belastingdruk	verschil in % van bruto gezinsinkomen	verschil in belastingdruk	verschil in % van bruto gezinsinkomen
€ 18.309	€ 120	0,7%	€ 385	2,1%	€ 2.107	11,5%
€ 20.000	€ 394	2,0%	€ 659	3,3%	€ 2.381	11,9%
€ 30.000	€ 2.651	8,8%	€ 2.916	9,7%	€ 4.638	15,5%
€ 40.000	€ 4.138	10,3%	€ 4.403	11,0%	€ 6.125	15,3%
€ 50.000	€ 4.111	8,2%	€ 4.376	8,8%	€ 6.098	12,2%
€ 60.000	€ 4.630	7,7%	€ 4.895	8,2%	€ 6.617	11,0%
€ 70.000	€ 5.433	7,8%	€ 5.698	8,1%	€ 7.420	10,6%
€ 80.000	€ 6.392	8,0%	€ 6.656	8,3%	€ 8.379	10,5%
€ 90.000	€ 7.265	8,1%	€ 7.530	8,4%	€ 9.252	10,3%
€ 100.000	€ 8.197	8,2%	€ 8.461	8,5%	€ 10.184	10,2%
€ 110.000	€ 8.935	8,1%	€ 9.200	8,4%	€ 10.922	9,9%
€ 120.000	€ 8.935	7,4%	€ 9.200	7,7%	€ 10.922	9,1%
€ 130.000	€ 8.935	6,9%	€ 9.200	7,1%	€ 10.922	8,4%
€ 140.000	€ 8.935	6,4%	€ 9.200	6,6%	€ 10.922	7,8%
€ 150.000	€ 8.935	6,0%	€ 9.200	6,1%	€ 10.922	7,3%
€ 160.000	€ 8.935	5,6%	€ 9.200	5,8%	€ 10.922	6,8%
€ 170.000	€ 8.935	5,3%	€ 9.200	5,4%	€ 10.922	6,4%
€ 180.000	€ 8.935	5,0%	€ 9.200	5,1%	€ 10.922	6,1%
€ 190.000	€ 8.935	4,7%	€ 9.200	4,8%	€ 10.922	5,7%
€ 200.000	€ 8.935	4,5%	€ 9.200	4,6%	€ 10.922	5,5%

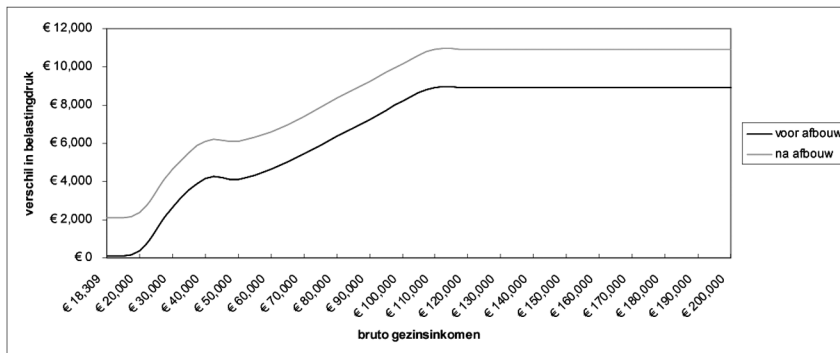
zoalsouderschapverlof en zorgverlof. Het opvoeden van kinderen vergt echter niet dat één van

vanwege de zorg voor een gehandicapt kind, financieel worden ondersteund. Daarnaast wordt er met de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting een uitzondering gemaakt voor gezinnen met kleine kinderen. Wij zijn dan ook van mening dat, mede door het gezinsvriendelijke beleid dat dit kabinet voert, gezinnen met kinderen over voldoende middelen beschikken om de opvoedtaken uit te voeren.

3
In de eerdere beantwoording van deze vraag is reeds aangegeven dat conclusie van de vragensteller op dit punt, namelijk dat de uitbetaling van de algemene heffingskorting een uitwerking is van het draagkrachtprincipe, niet wordt gedeeld. In aanvulling op die opmerkingen wil ik nog het volgende meegeven. De conclusie van de Hoge Raad in dit arrest betreft dat Nederland niet gehouden is een algemene heffingskorting uit te betalen, nu belanghebbende in Nederland geen inkomstenbelasting verschuldigd is. De keuze van de wetgever om het uitbetalen van de heffingskorting, in stapjes en behoudens uitzonderingen, niet langer te relateren aan het verschuldigd zijn van belasting door een partner, staat geheel los van de conclusie in genoemd arrest.

Grafiek 1 Verschil in betaalde belasting kostwinners en tweeverdieners (2010, in €)

de twee partners in het geheel niet werkt. Het is heel wel mogelijk dat in een huishouden beide partners via

2
Het Nederlandse belastingstelsel kent een individuele invulling van het draagkrachtbeginsel bij de heffing van inkomstenbelasting. Hierdoor is het mogelijk dat een gezin waarbij beide partners werken minder belasting betaalt dan een kostwinnergezin met hetzelfde gezinsinkomen. Het kabinet is van mening dat er in een gezin voldoende tijd dient te zijn voor het opvoeden van kinderen. Daarom stimuleert het kabinet mogelijkheden

deeltijdwerk zeer veel tijd voor opvoedingstaken hebben. Om gezinnen met kinderen financieel te ondersteunen, zodat ouders voldoende middelen hebben om hun opvoedingstaken in het gezin te kunnen vervullen, voert dit kabinet beleid dat hierin voorziet, zoals het kindgebonden budget en de Tegemoetkoming Ouders Gehandicapte kinderen (TOG) uitkering. De laatste regeling zorgt er expliciet voor dat gezinnen, waarvan één van de ouders niet kan werken

4
Allereerst wilde ik graag benadrukken dat de draagkrachtmeting bij de belastingheffing en inkomensafhankelijke regelingen in zijn praktische uitwerking nagenoeg gelijk is³. Weliswaar heft de belasting over individuele inkomens en zijn de toeslagen gebaseerd op huishoudinkomens, maar bij de uitwerking daarvan zijn beide weer gelijk. Voor de belastingheffing wordt aangesloten op het individuele belastbare inkomen terwijl de draagkracht voor de inkomensafhankelijke toeslagen bestaat uit de optelsom van deze individuele belastbare inkomens bij de partners. De afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting is niet in strijd met het draagkrachtbeginsel. Deze maatregel zelf is bijvoorbeeld niet gerelateerd aan het inkomen van de wel verdienende partner maar is voor iedereen gelijk.

Wanneer voor bepaalde noodzakelijke uitgaven een beroep op de overheid wordt gedaan, zoals bij toeslagen, is het redelijk om bij de beoordeling van de draagkracht het inkomen van beide partners in aanmerking te nemen. Dit gebeurt ook bij inkomensafhankelijke voorzieningen binnen de belastingheffing. Hierbij valt onder meer te denken aan de aftrek van specifieke zorgkosten of de aftrekbaarheid van giften aangezien deze beide voor de vaststelling van de inkomensdrempel uitgaan van het gezamenlijk verzamelinkomen. De lijn van de Awir is in die zin consistent met die van de belastingheffing. Daar komt bij dat inkomensafhankelijke tegemoetkomingen (net als sociale voorzieningen) moeilijk individualiseerbaar zijn. Zo is de tegemoetkoming in de kosten voor wonen moeilijk op een individuele partner toe te spitsen. Door de draagkracht per huishouden te berekenen wordt bereikt dat een tegemoetkoming wordt verkregen die nauw aansluit bij de feitelijke inkomenssituatie van een huishouden. De Nederlandse belastingheffing is sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw individueel, dit is indertijd een politieke keuze geweest waarvoor momenteel nog steeds een groot draagvlak bestaat. De toeslagen zijn inkomensafhankelijke tegemoetkomingen in bepaalde kosten van huishoudens, hiervoor wordt gekeken naar het belastbare inkomen van huishoudens. Het verschil in belastingdruk tussen kostwinnergezinnen en tweeverdienersgezinnen is bij gelijke inkomens gerechtvaardigd aangezien de progressieve belastingheffing uitgaat van individuele inkomens en individuen als gevolg van het bevorderen van de arbeidsparticipatie recht hebben op extra kortingen. In een gezin waar beiden werken is het voordeel van deze kortingen hoger dan in gezinnen waarvan één van de partners een betaalde baan heeft. Omzetting naar een belastingheffing per huishouden zou overigens met zeer forse inkomenseffecten gepaard gaan.

5

De Awir houdt rekening met de aansluiting op andere wetgeving

door de draagkracht van een huishouden als uitgangspunt te nemen voor het recht op een inkomensafhankelijke tegemoetkoming. Met de onderhoudsplicht wordt in de belastingwetgeving rekening gehouden via de onderhoudsverplichtingen (afdeling 6.2 Wet IB 2001). Bij niet-gescheiden levende echtgenoten is de onderhoudsverplichting fiscaal van geen betekenis. Daarmee rekening houden zou slechts leiden tot een omslachtige wijze van heffing. Waar het de vaststelling van de individuele belastingschuld betreft wordt de draagkracht per individu berekend (zie ook het antwoord op vraag 4).

6

Allereerst wil ik graag aangeven dat het begrip subsidie binnen de belastingheffing niet bekend is. Subsidie suggereert dat er geld van de overheid wordt overgemaakt naar de burger. Bij de belastingheffing is dit niet mogelijk aangezien er uiteindelijk uitsluitend geld verschuift van de burgers/bedrijven naar de fiscus en niet andersom. Wel zijn er zogenaamde belastinguitgaven waarbij er binnen de belastingheffing voor specifieke doelen faciliteiten worden gecreëerd waardoor de af te dragen belasting verminderd kan worden. Deze belastinguitgaven worden jaarlijks verantwoord in de Miljoenennota. Het kabinet heeft vorig jaar eveneens besloten om naast deze specifieke belastinguitgaven ook enkele inkomensbeperkende regelingen te verantwoorden in de Miljoenennota, hierbij gaat het dan ondermeer om de genoemde algemene heffingskorting, arbeidskorting en inkomensafhankelijke combinatiekorting. De hoogte van de diverse kortingen is uitdrukkelijk niet gerelateerd aan feitelijke kosten maar zijn bepaald op basis politieke wensen rondom de prikkelwerking van deze kortingen en de daarbij behorende budgettaire gevolgen.

7

De overheid handelt consistent doordat voor de inkomensstoets van de toeslagen de fiscale grondslagen de basis vormen. Voor de fiscaliteit

wordt conform de wetgeving gekeken naar individuen, voor de toeslagen naar huishoudens.

8 en 11

De beperking van de uitbetaling van de algemene heffingskorting aan de minstverdienende partner past in de meer individuele invulling van het draagkrachtbeginsel bij de heffing van de IB. Die aanpassing vindt plaats in het kader van het stimuleren van de partner om aan het werk te gaan of meer te gaan werken. Een dergelijke stimulans past in het kabinetsbeleid om de arbeidsparticipatie te verhogen. Dergelijke stimulansen in het Nederlandse belastingstelsel zorgen er echter niet voor dat de (minst-verdienende) partner verplicht wordt te gaan werken. Er is dan ook geen sprake van arbeidsdwang en ook zijn partners nog steeds vrij zelf de gezinsverhoudingen te bepalen. Er is naar mijn mening dan ook geen sprake van strijdigheid met het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens (EVRM). De Raad van State is die mening ook toegegaan daar in zijn advies op het Belastingplan 2008 (waarin de wijziging van de Wet IB 2001 met betrekking tot de geleidelijke vermindering van de uitbetaling van de algemene heffingskorting was opgenomen) wel is gesignaleerd dat als gevolg van die bedoelde vermindering sprake was van een verschuiving naar een meer individuele heffing, maar geen (mogelijke) strijdigheid met het EVRM is geconstateerd. Het kabinet ziet dan ook geen reden om de geleidelijke vermindering van de uitbetaling van de algemene heffingskorting door de Raad van State te laten toetsen aan het EVRM.

9

De uitspraak van het Duitse federale constitutionele hof dat belastingheffing over het deel van het gezinsinkomen dat nodig is voor het bestaansminimum een aantasting is van de menselijke waardigheid en strijdig met het gebod van gelijke behandeling en de keuzevrijheid binnen gezinnen is geweest onder de in Duitsland geldende wet- en regelgeving die afwijkt van de

Nederlandse. Wat betreft de Nederlands situatie ben ik van mening dat de geleidelijke vermindering van de uitbetaling van de algemene heffingskorting niet zorgt voor een ontoelaatbare heffing over het bestaansminimum gezien de meer individuele invulling van het draagkrachtbeginsel. Ook wordt, zoals hiervoor aangegeven, de keuzevrijheid binnen gezinnen niet ontoelaatbaar aangetast.

10

Nee, deze mening deel ik niet. Dit kabinet vindt het enerzijds belangrijk dat er voldoende arbeidskrachten beschikbaar zijn. Zeker met het oog op de vergrijzing zijn er maatregelen nodig die de arbeidsparticipatie bevorderen. Een van deze maatregelen is de afbouw van de overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting. Anderzijds vindt dit kabinet het belangrijk dat gezinnen over voldoende tijd en middelen beschikken om opvoedtaken en zorgtaken uit te kunnen voeren. Daarom stimuleert dit kabinet de mogelijkheid tot ouderschapsverlof en zorgverlof en probeert het gezinnen met kinderen financieel te ondersteunen met bijvoorbeeld het kindgebonden budget, uitzonderingen in de afbouw van de algemene heffingskorting en de TOG-uitkering.

12

De overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting wordt voor gezinnen met kinderen tot en met 5 jaar structureel in stand gehouden. Om de effecten van de maatregel te verzachten zijn personen geboren voor 1 januari 1972 ervan uitgezonderd en is er een, naar fiscale maatstaven, zeer lange overgangstermijn van 15 jaar ingevoerd. Op grond van de over en weer gevoerde argumenten ziet het kabinet dan ook geen reden tot aanpassing van het afgesproken beleid.

13

Wij doen altijd ons best om spoedig te antwoorden binnen de reguliere termijn. De uitgebreide vraagstelling vergt een zorgvuldige beantwoording en, daar deze is gesteld aan twee bewindspersonen, afstemming.

---

¹ Waar gesproken wordt over «belasting(en)» wordt bedoeld de Inkomstenbelasting en premie volksverzekeringen

² Aanhangsel Handelingen, 2009–2010, nr. 149

³ Als uitzondering geldt bijvoorbeeld dat

binnen de huurtoeslag bepaalde vermogensbestanddelen die fiscaal worden uitgezonderd wel meegerekend worden.